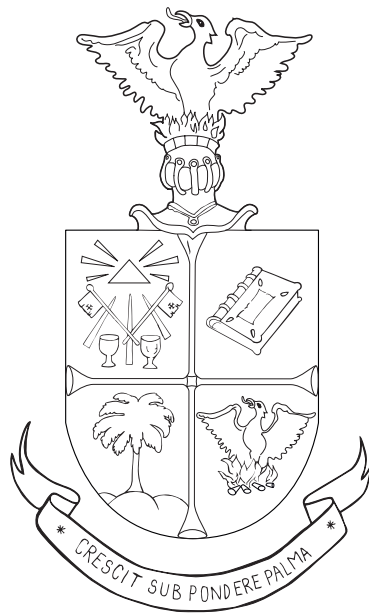

Glossa Iuridica

XII. évfolyam, 3-4. szám

Budapest, 2025

Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI ELNÖK:

Miskolczi Bodnár Péter

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI:

Antalóczy Péter, Birher Nándor, Böcskei Elvira, Bruhács János,
Csáki-Hatalovics Gyula, Cservák Csaba, Czine Ágnes, Dobrocsi Szilvia,
Domokos Andrea, Homicskó Árpád Olivér, Jakab Éva, Köbel Szilvia,
Kukorelli István, Kun Attila, Liviu Radu, Miskolczi Bodnár Péter,
Móré Sándor, Osztovits András, Pulay Gyula, Rixer Ádám, Erik Stenpien,
Stipta István, Szabó Imre, Szabó Zsolt, Szalma József, Szuchy Róbert,
Tamás András, Tóth András, Tóth J. Zoltán, Törő Csaba Attila,
Trócsányi László, Udvary Sándor

FŐSZERKESZTŐ:

Rixer Ádám

FŐSZERKESZTŐ-HELYETTESEK:

Köbel Szilvia, Nagy Péter, Szuchy Róbert, Udvary Sándor

SZERKESZTŐK:

Arató Balázs, Boóc Ádám, Cservák Csaba, Domokos Andrea, Stipta István

ISSN 2064-6887

*Kiadja a Károli Gáspár Református
Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara*

Felelős kiadó: Prof. Dr. Tóth J. Zoltán, dékán

A kiadvány nyomdai munkálatait előkészítette:

Patrocinium Kiadó

www.patrocinium.hu

FELSŐOKTATÁS ÉS SZAKKÉPZÉS ÖSSZEKAPCSOLÓDÁSA A PEDAGÓGUSKÉPZÉSBEN

AZ ÓVODAI NEVELŐ SZAKMA¹

TOLNAI ÁGNES
főiskolai tanár (KRE PK)

Absztrakt

2023-ban a szakmajegyzék kiegészült az óvodai nevelő szakmával. A technikusképzés terén lehetőség van a középfokú és a felsőfokú tanulmányokat biztosító intézmények összekapcsolódására, ami az óvodai nevelő képzést is érinti. A felsőoktatás jogszabályi környezete rugalmasan biztosítja a középfokú tanulmányok validációját, azonban jelen szakma esetében a Púétv. vhr. lehetővé teszi, hogy mind a középfokú óvodai nevelő, mind a felsőfokú óvodapedagógus szakképzettséggel be lehessen tölteni óvodákban pedagógus-munkakört. A tanulmány a nemzetközi és regionális képzésszortályozási rendszerek és a magyar jogszabályi környezet alapján vizsgálja meg a két képzés találkozásának validációs kérdéseit, kiemelve azokat a sarokpontokat, amiket a felsőoktatási intézményeknek célszerű beépíteni validációs rendszereikbe.

Kulcsszavak: felsőoktatás, szakképzés, validáció, óvodai nevelő, óvodapedagógus

LINKING HIGHER EDUCATION AND VOCATIONAL TRAINING
IN TEACHER TRAINING

The kindergarten educator

Abstract

In 2023, the national register of vocational qualifications was supplemented with the profession of kindergarten educator. In the field of technological

1 A tanulmány a Pedagógia és Közösségépítés Kutatócsoport 'A pedagógusképzés szerepe a közösségek életében' című projektjének része. A projektet a Károli Gáspár Református Egyetem támogatta.

programmes, there is an opportunity for cooperation between institutions providing vocational and higher education, also referring to the kindergarten educator training. The legal framework of higher education allows the flexible validation of vocational studies; however, in this specific profession, the Regulation of the Act on the Career Path of Teachers permits both the vocational kindergarten educator qualification and the higher education kindergarten educator qualification to fill a teacher position in kindergartens. This study examines the validation issues arising from the intersection of these programmes, based on international and regional qualification classification systems and the Hungarian legal framework, highlighting the key points that higher education institutions should incorporate into their validation systems.

Keywords: higher education, vocational training, validation, kindergarten educator

1. Pedagógus az óvodában

A pedagógusképzések összetett rendszerben működnek a magyar felsőoktatásban. Alapképzésen, osztatlan képzésen és mesterképzési szinten is szerezhető pedagógus végzettség. A pedagógusokat segítő asszisztensek középfokú végzettséget és szakképzettséget szerezhetnek szakképzésben vagy felnőttképzésben. 2023-tól azonban a rendszerbe bekerült egy új elem. A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet (Púétv. vhr.) 2. melléklete a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet (Szkr.) szakmajegyzékében található óvodai nevelő középfokú végzettséggel és szakképzettséggel is lehetővé teszi pedagógus-munkakör betöltését az óvodákban.

Az óvodákban pedagógus-munkakört csak a megfelelő, jogszabályban rögzített végzettséggel és szakképzettséggel lehet ellátni. 1959-ig csak középfokon zajlott az óvodában dolgozó pedagógusok képzése.² A tanító- és óvónőképzésről szóló 1958. évi 26. törvényerejű rendelet kétéves, óvónőképző intézetben elvégezhető, felsőfokú képzéssé alakította azt át, hogy az óvodákban óvónői feladatokat lássanak el a végzettek. Az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény 40. § (1) bekezdése kimondta, hogy nevelési-oktatási

2 MOLNÁR Balázs – PÁLFI Sándor – SZEREPI Sándor – VARGÁNÉ NAGY Anikó: Kisgyermekkorai nevelés Magyarországon. *Educatio*, 2015/3, 121–218.

intézményben csak a munkakör betöltéséhez szükséges szakképesítéssel alkalmazhatók a munkavállalók. Az óvodák működéséről szóló 12/1986. (VIII. 1.) MM rendelet 18.§ (1) bekezdése pedig egyértelműen meghatározta, hogy „*az óvodai nevelőmunkát óvodapedagógusok látják el.*” Az 1985. évi I. törvény a felsőoktatás szintjeit is leírta 98. §-ában, egyetemi és főiskolai szintekre osztva a képzéseket, így a korábbi óvónőképző intézetek érettségire épülő két éves óvónő képzése főiskolai szintű képzés lett. A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 84. § (2) bekezdése továbbra is ugyanúgy megkülönböztette a főiskolai és egyetemi szintet; a tanító, a konduktor-tanító és az óvodapedagógus alapképzésben a képesítési követelményekről szóló 158/1994. (XI. 17.) Korm. rendelet 2.§ (4) bekezdésének a) pontja pedig kimondta, hogy „*az óvodás gyermekek nevelésére*” az óvodapedagógus szak ad jogosítást. A 3. § szerint képzési ideje három év, ami a felsőoktatási törvény 85.§ (1) szerint a főiskolai szintnek felelt meg. A bolognai átalakuláskor az óvodapedagógus-képzés három éves alapképzés lett, amivel a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet 6. melléklete szerint óvodában lehetett óvodapedagógusi feladatokat ellátni.

A szakképzésben lezajlott átalakítás utólagos hatásvizsgálatából adódó kormányrendelet-módosításokról szóló 292/2023. (VII. 6.) Korm. rendelet 2023. 07. 07-étől módosította az Szkr. 1. mellékletének szakmajegyzékét, beemelve az oktatás ágazatba az óvodai nevelő szakmát. A 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosítása is megtörtént, az óvodapedagógusi feladatokat már nemcsak óvodapedagógus felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel, hanem oktatási szakasszisztens óvodai nevelő szakmairányon szerzett végzettséggel is be lehetett tölteni. Az Szkr. azonban ebben az időállapotban (és azóta sem) tartalmazott az oktatási szakasszisztens szakmán belül szakmairányt. A Púétv. vhr. továbbörökítette ezt a problémát 2024. 01. 01-i közlönyállapotával, azonban a 661/2023. (XII. 29.) Korm. rendelet 19.§ 14. pontja 2024. 01. 01-től módosította azt, és már az óvodai nevelő szakma szerepelt megnevezett végzettségként.

A módosításból azonban a jogalkotói szándék egyértelmű volt: az óvodapedagógus pedagógus-munkakört ne csak felsőfokú, hanem középfokú végzettséggel is be lehessen tölteni.

Az ugyanazon munkakör betöltésére feljogosító középfokú és felsőfokú végzettség és szakképzettség szakmai tartalmi, munkaerőpiaci és oktatás szabályozási kérdéseket is felvet.

A munkaerőpiaci oldalú válaszra még több évet kell várni, hiszen a 2023-ban bevezetett és 2024-ben indított óvodai nevelő képzésben is csak 2026-ra lesz felnőttképzésben kibocsátás, az ötéves, technikumokban zajló szakképzésben pedig 2029-ben. A végzettek munkaerőpiaci beágyazódása rövid-, közép- és hosszútávon is az aktuális munkaerőpiaci helyzettől fog függeni. A jelenleg fennálló óvodapedagógushiányt már középtávon kezelheti a születések csökkenő száma, ami kevesebb óvodás korú gyermeket, ezzel párhuzamosan pedig kevesebb óvodai munkahelyet eredményez.³ Tartalmi oldalról a felsőfokú és a középfokú végzettség közötti kompetenciabeli különbség már számos szakmai vitát szült.

Jelen tanulmánynak nem célja sem a várható munkaerőpiaci helyzet elemzése, sem a tartalmi kérdések megítélése. A szerző a jogszabályi környezet oldaláról közelítve tekinti át az oktatásszabályozási és validációs kérdéseket, amit a két képzési szint találkozása eredményez. Az újonnan létesített szakma hazai és nemzetközi besorolásának körülményeit és az adott besorolási szintek jellemzőit ezért ugyanúgy kell vizsgálni, mint az okleveles technikusképzés helyét és szerepét, a felsőoktatási és a szakképzési stratégiában vázolt jövőképet, illetve a validációs kérdések kapcsán az ezt a képzési szintet meghatározó jogszabályi környezetet.

2. Képzési szintek a nemzetközi szabályozásban

Az UNESCO nemzetközi képzésszintályozási rendszere (*International Standard Classification of Education*, ISCED) 8 szintbe sorolja a különböző képzéseket. Az alapképzések a 6-os szinten kezdődnek, az ezt megelőző 5-ös szint az érettségi és a *bachelor* szint között található. Az 5-ös szintet az ISCED már a felsőoktatáshoz sorolja rövid ciklusú felsőoktatási képzéseknek nevezve azokat. Ezeknél a 2-3 éves, 90-120 kredites képzéseknél a tartalmi hangsúly a szakmai alapismereteken van, és egyfajta bemenetként tekint ezekre a további felsőoktatási szinteken, ahogyan a magyar oktatási rendszerben is tekint az oktatáspolitikai a technikusképzésre és a felsőoktatási szakképzésekre. A tartalom esetében azonban kiemeli, hogy az komplexebb a 3-as szintű középfokú oktatásnál vagy a 4-es szintű, középfokra épülő nem felsőoktatási képzéseknél.⁴

3 TOLNAI Ágnes: *A tanító- és óvodapedagógus-képzés jövője*. In: SZONTAGH Pál – TOLNAI Ágnes – Váradi Ferenc – VÁRADI-KUSZTOS Györgyi (szerk.): *Pedagóguskép-pedagógusképzés: A református pedagógusképzés eredményei a pálya- és hivatásszociológiai folyamat horizontján*. Nagykőrös, Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar, 2023, 42–80.

4 United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO): *Interna-*

Ilyen szempontból az ISCED 554 szintre besorolt⁵ felsőoktatási szakképzések a magyar képzési rendszerben teljes egészében megfelelnek ennek a kritériumnak, hiszen a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.) 2.§ (3) bekezdése a felsőoktatáshoz sorolja azokat, az Nftv. 15.§ (2) szerint pedig a képzésen 120 kreditet kell megszerezni, ami 4 féléves tanulmányi időnek felel meg.⁶ Azonban az Nftv. 3.§ (3) bekezdése a szakirányú továbbképzésekhez és a részismereti képzésekhez hasonlóan rögzíti, hogy a felsőoktatási szakképzések felsőfokú végzettséget nem adnak, csak felsőfokú szakképzettséget, amit az Nftv. 15.§ (2) bekezdése szerint oklevél tanúsít. Tehát annak ellenére, hogy felsőoktatási intézmények folytathatják ezt a szintű képzést, és az Nftv. a felsőoktatási képzések közé sorolja, felsőfokú végzettséget az alap-, mester- és osztatlan képzésektől eltérően nem ad.

A technikus végzettséget az ISCED rendszere két különböző szintre bontja aszerint, hogy az milyen képzéstípusban valósul meg.

Az ISCED a középfokú oktatásra épülő nem felsőoktatási képzéseket, azaz az érettségire épülő szakmai képzést a 4-es szintre helyezi. Így az a technikusképzés, ami felnőttképzési formában valósul meg, ISCED 4 besorolásra lesz, és a magyar képzési rendszerben 1-2 éves iskolai alapú szakképzési programként az ISCED 454 kategóriába tartozik.⁷ Az ISCED szintleíró szerint tartalmát tekintve pedig kevésbé komplex, mint a felsőoktatás. A korábbi tanulmányokra építve a felsőoktatásra és/vagy munkaerőpiacra felkészítő képességekre helyezi a hangsúlyt.⁸

tional Standard Classification of Education ISCED 2011. UNESCO Institute for Statistics, Montreal, 2012. 48–50. <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf> (2025. 08. 15.)

5 Központi Statisztikai Hivatal: *Osztályozások - Az oktatási programok és végzettségek egységes nemzetközi osztályozása, 2011 (ISCED)*. https://www.ksh.hu/osztalyozasok_isced (2025. 08. 15.)

6 Az Nftv. 109.§ (2) 2012.09.01-től lépteti hatályba a felsőoktatási szakképzés fogalmát tartalmazó 15.§ (2)-t, ami a hatálybalépéskor a felsőoktatási szakképzést 120-150 kredites, maximum 5 féléves képzésként határozza meg. Előírja továbbá, hogy a képzési és kimeneti követelmények rögzítik, hogy a felsőoktatási szakképzés képzési területének alapképzési szakán történő továbbtanulás során a felsőoktatási szakképzésben teljesített tanulmányok az alapképzésben hány kredit értékben számíthatók be. Ezt a 2012.09.01-én hatályba lépő szöveg 30-120 kreditben határozta meg. Az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CXXIX. törvény 47.§-a módosította ezt meghatározva a 30-90 kredites beszámítási határt.

7 European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop): *Szakképzés Magyarországon*. Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2024. 23. https://www.cedefop.europa.eu/files/4219_hu.pdf (2025. 08. 15.)

8 UNESCO i. m. 43–45.

A technikumokban vagy szakgimnáziumokban 9-13. évfolyamokon folytatott tanulmányok során megszerzett technikus végzettséget az ISCED azonban a 3-as, felső középfokú szinthez sorolja a gimnáziumi képzéshez hasonlóan. A kategóriákban azonban különbséget tesz. A 9-12. osztályok érettségire felkészítő éveit a 334-es általános, a képzés szakmai részét, azaz a nem érettségire való felkészítést viszont a 335-ös szakmaiba helyezi.⁹ A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (Szt.) 15. §-a értelmében az oklevelet adó technikusképzés középfokú végzettséget és szakképzettséget tanúsít. Így akár ISCED 3, akár ISCED 4 osztályba tartozik a szakmai képzés végén megszerzett oklevél, középfokúnak fog minősülni.

Míg az UNESCO olyan rendszert dolgozott ki, ami világszerte alkalmazható és minden ország minden képzéséhez meg tudja találni a megfelelő kategóriát, az Európai Felsőoktatási Térség (*European Higher Education Area*, EHEA) az oda tartozó országok sajátosságaira koncentrál a képzések besorolásánál. A bolognai nyilatkozatban¹⁰ rögzített képzési szinteket a felsőoktatási képzések keretrendszeréről szóló párizsi nyilatkozat¹¹ újabb szinttel egészítette ki az Európai Felsőoktatási Térség képzési keretrendszeréről (*Qualifications Framework for the European Higher Education Area*, QF-EHEA) szóló III. mellékletében, meghatározva az egyes szintekhez tartozó kreditszámokat és tanulási eredményeket. Az EHEA a felsőoktatási, a felsőoktatáshoz sorolt képzéseket négy szintre osztja: 1. rövid ciklusú (jellemzően 90-120 kredit); 2. első ciklusú (jellemzően 180-240 kredit); 3. második ciklusú (jellemzően 90-120 kredit, ebből minimum 60 kredit a második ciklusban teljesítendő); 4. harmadik ciklusú (nem rendel hozzá kreditértéket).

Habár a QF-EHEA mint az EHEA állásfoglalása csak ajánlás jellegű, az egyes képzési szintek esetében a kimeneti követelmények pontos meghatározását támogatja és iránymutatást ad a kreditértékek minimumának meghatározásához. A meghatározott kreditértékek összhangban vannak a magyar felsőoktatás rendszerében alkalmazottakkal.

Azonban a 90-120 kredites, rövid ciklusú képzések esetében ismételtten felmerül az ISCED 5 szintű felsőoktatási szakképzések problémája, nevezetesen, hogy csak felsőfokú szakképzettséget adnak, felsőfokú

9 UNESCO i. m. 38–42.

10 *The Bologna Declaration of 19 June 1999. Joint declaration of the European Ministers of Education.* https://ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/1999_Bologna_Declaration_English_553028.pdf (2025. 08. 15.)

11 *Paris Communiqué.* EHEA Ministerial Conference. Paris, France. 2018, May 25. <https://ehea.info/page-ministerial-conference-paris-2018> (2025. 08. 15.)

végzettséget nem. Így annak ellenére, hogy a felsőoktatási szakképzések végzettjei teljesítették a QF-EHEA ajánlásában szereplő 120 kreditet a felsőoktatás rövid ciklusú képzésén, nem sorolhatók a felsőfokú végzettséggel rendelkezők közé.

Szintén regionális hatókörű az Európai képesítési keretrendszer¹² (EKKR, *European Qualifications Framework*, EQF). Mivel regionális hatókörben érvényesített, ezért a globálisan alkalmazott ISCED-hez képest a hatálya alá tartozó képzési rendszerek megfeleltetése a kisebb számosság okán lehetővé tette a technokrata szemlélet helyett a tartalmi közelítést. A technikai elemek, mint például képzési idő, megszerezhető kredit helyett arra fókuszál, hogy az adott képzési szinten milyen kompetenciákat lehet megszerezni az általa használt 1-8 szinten. A kompetenciaalapú megközelítésben nem az a kérdés, hogy az oktatás melyik szintje fejleszti a tudást, a képességet, az attitűdöt, illetve a felelősséget és autonómiát, hanem maga a megszerezhető kompetencia. Így a képesítési keretrendszerben nem válnak el élesen egymástól a vizsgált képzési formák, és rugalmasabban is kezelhetők. Például egy rövid felnőttképzésnél a megszerzett kompetencia szintje szerint kerül besorolásra a képzés, nem pedig képzési idő vagy bemeneti feltétel szerint, amivel automatikusan ISCED 4-be kerülne.

Magyarország az EKKR-t a Magyar Képesítési Keretrendszerben fordította le a magyar oktatási rendszer sajátosságaira.¹³ A felsőoktatási szakképzések és a technikusképzés MKKR 5 szinten vannak, ezért azonos szintű kompetenciákat kell elsajátítaniuk a végzetteknek a felsőoktatásban, és a szakképzésben is annak ellenére, hogy különböző ISCED szinteken vannak. Azonban ezen a ponton felmerül a kérdés: ha a QF-EHEA által rövid ciklusú szintre sorolt, 90-120 kredites képzések alatt csak a felsőoktatási szakképzés értelmezhető – mivel a technikumi képzés nem a felsőoktatás

12 Recommendation 2008/C 111/01. *Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning*. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF> (2025. 08. 15.); Council Recommendation 2017/C 189/03. *Council Recommendation of 22 May 2017 on the European Qualifications Framework for lifelong learning and repealing the recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning*. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2017_189_R_0003 (2025. 08. 15.)

13 1229/2012. (VII. 6.) Korm. határozat a Magyar Képesítési Keretrendszer bevezetéséhez kapcsolódó feladatokról, valamint az Országos Képesítési Keretrendszer létrehozásáról és bevezetéséről szóló 1004/2011. (I. 14.) Korm. határozat módosításáról. <https://njt.hu/jogszabaly/2012-1229-30-22.3> (2025. 08. 15.)

része –, és ha a felsőoktatási szakképzésen végzetteket máshova sorolja az ISCED, mint a technikusokat, akkor miért szerezhettek azonos szintű kompetenciákat mindkét képzéstípusban az MKKR szerint.

A nemzetközi és regionális besorolások közelítési módja közötti különbségek eredményezik a helyzetet, és egyben alapját is annak, hogy a felsőoktatás validációs eljárásai nehezen szabályozhatók, és sokkal inkább iránymutatásként jelennek meg a magyar felsőoktatási jogszabályokban.

Ám még ezek sem oldják fel azt az ellentmondást, amit a Púétv. vhr. módosítása eredményezett: MKKR 5 szintű óvodai nevelő és MKKR 6 szintű óvodapedagógus szakképzettséggel ugyanaz, a korábban felsőoktatási szakképzettséghez és végzettséghez kötött pedagógus-munkakör tölthető be.

	Magyarországi képzési szint	ISCED	QF-EHEA	EKKR/MKKR
Óvodai nevelő	középfokú oktatás	3	-	5
Technikusi középfokú végzettség és szakképzettség	felnőttképzés	4	-	5
- Felsőoktatási szakképzésben szerzett felsőfokú szakképzettség (nem felsőfokú végzettség)	felsőoktatás	5	rövid ciklusú	5
Óvodapedagógus Alapképzésben szerzett felsőfokú végzettség és szakképzettség	felsőoktatás	6	első ciklusú	6

1. táblázat: Végzettségek és szakképzések besorolása, és az óvodában pedagógus-munkakörre feljogosító végzettségek és szakképzettségek

3. Az MKKR 5 szintű képzések szabályozása

A *Fokozatváltás a felsőoktatásban felsőoktatási koncepció* a pedagógusképzést a speciális, nemzetgazdasági prioritást élvező beavatkozási területek közé sorolta. Az óvodapedagógusok esetében kiemelte, hogy a képzőknek a regionális igények figyelembevételével kell kialakítaniuk kapacitásukat. Mindeközben felhívta a figyelmet az öregedő pedagógus-társadalom problémájára is. Külön intézkedéseket, vagy új képzési forma,

szint bevezetését ezen a területen nem határozott meg.¹⁴ A koncepció kiállt a felsőoktatás képzési szintjeinek megtartása mellett. Mindazonáltal a felsőoktatási szakképzés és az alapképzés viszonylatában megjegyzi, hogy azok fejlesztése szükséges.¹⁵ Maga a koncepció is érzékeli azt a problémát, hogy a felsőoktatási szakképzés nem ad felsőfokú végzettséget, annak ellenére, hogy a szakképzés és a felsőoktatás közötti lépcsőként tekint rá az oktatáspolitikai. Ezért akcióterületként fogalmazta meg a felsőoktatási szakképzések felsőfokú végzettséget adó képzések közé sorolását, annak érdekében, hogy növelje az iskolarendszerű szakképzésben végzetek továbbtanulási esélyeit,¹⁶ azonban a jelenlegi jogszabályi környezetben ez nem valósul meg. Így a felsőoktatási szakképzések kezelése az Nftv. és a kapcsolódó jogszabályok oldaláról ambivalens, a felsőoktatáshoz tartozó, de különleges szabályok szerint kezelt terület.

Kiemeli azt is a koncepció, hogy ez a gyakorlatorientált képzési szint alkalmas arra, hogy a magasabb szintű képzésekről lemorzsolódók a felsőoktatási szakképzést teljesítve jussanak szakképzettséghez.¹⁷ Sőt, az informatikai területen kifejezetten szorgalmazta is azt külön akcióként.¹⁸

A 2013-ban bevezetett képzéstípus gyorsan terjedt a felsőoktatásban. A felsőoktatási szakképzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 39/2012. (XI. 21.) EMMI rendelet 34 felsőoktatási szakképzést tartalmazott agrár, gazdaságtudományok, társadalomtudomány, jogi, műszaki, informatika, orvos- és egészségtudomány, pedagógusképzés és művészet képzési területeken. Az óvodapedagógus alapképzéshez közvetlenül nem kapcsolódott felsőoktatási szakképzés. 2016-ban több felsőoktatási képzést is megszüntetett a felsőoktatáspolitikai. A felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendeletben már csak 18 felsőoktatási szakképzés szerepelt agrár, informatika, jogi, gazdaságtudományok, orvos- és egészségtudomány, művészet és műszaki képzési területeken. A módosítás a pedagógusképzés képzési területen megszüntette az egyetlen addigi létező szakot, a csecsemő- és kisgyermek-

14 *Fokozatváltás a felsőoktatásban. A teljesítményelvű felsőoktatás fejlesztésének irányvonalai.* 76–77. <https://2015-2019.kormany.hu/download/d/90/30000/fels%C5%91oktat%C3%A1si%20koncept%C3%B3.pdf> (2025. 08. 15.)

15 Uo. 19–20.

16 Uo. 42.

17 Uo. 42.

18 Uo. 72.

nevelő felsőoktatási szakképzést. Jelenleg a felsőoktatásban szerezhető képesítések jegyzékéről és az új képzések létesítéséről szóló 65/2021. (XII. 29.) ITM rendelet 21 felsőoktatási szakképzést tart nyilván agrár, műszaki, társadalomtudomány, művészet, orvos- és egészségtudomány, gazdaságtudományok, jogi és informatika képzési területeken. Ezek a felsőoktatási szakképzések a képzés orientációja szempontjából gyakorlatorientáltak: azaz a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet (Nftv. vhr.) 21/F.§ (4) bekezdésének ed) pontja szerint a gyakorlati ismeretek aránya a képzésben 60-70%; vagy kiemelten gyakorlatorientáltak, amiket az ee) pont 70-80%-os gyakorlati arányú képzésként határoz meg, így biztosítva a képzések erős, munkaerőpiac-központú jellegét.

A szakképzés stratégiai irányvonalait a Szakképzés 4.0 stratégia¹⁹ határozza meg, ami a felsőoktatás és a szakképzés kapcsolódási pontját nem a felsőoktatási szakképzésekben látja (a képzési szintet a dokumentum nem is említi), hanem a szintén MKKR 5 szintű technikusképzésben.

A szakképzés fejlesztésének három pillére közül az egyik a felsőoktatás és a szakképzés kapcsolatának az erősítése, hogy a szakképzésben végzettek könnyebben kerülhessenek be a szakirányú felsőoktatásba a felvételi többletpontokon keresztül.²⁰ A stratégia a probléma megoldásának tehát a továbbtanulás könnyítését tekinti.

A felvételi pontszámításban a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendeletben a 661/2020. (XII. 24.) Korm. rendelet bevezette a 15/A. §-t, ami a szakképzésben végzettek számára lehetővé teszi az ötödik érettségi tárgyat jelentő szakmai vizsga tárgyából 400 pont szerzését a vizsga eredményének százalékos arányosításával akkor, ha a vizsga eredménye alapján az érdemjegy legalább jó. A 746/2021. (XII. 21.) Korm. rendelet kiegészítette a 15/A. §-t azzal, hogy a szakmai vizsga eredményének ötszörösénként is számítható pontszám a felvételi eljárásban, ha a kapott érdemjegy jó, és a jelentkező olyan képzésben szerzett középfokú végzettséget, amit egy felsőoktatási intézmény és egy technikum közösen dolgozott ki, és a képzés, amire jelentkezik, a felsőok-

19 *Szakképzés 4.0. A szakképzés és a felnőttképzés megújításának középtávú szakmai politikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira.* Magyarország Kormánya a 1168/2019. (III. 28.) Korm. határozattal elfogadott Stratégia módosításával egyetért a 1499/2023. (XI. 16.) Korm. határozat alapján. <https://cdn.kormany.hu/uploads/document/9/90/909/90936f8e322b54749bf4c1341e86c070424dd76b.pdf> (2025. 08. 15.)

20 Uo. 39.

tatás- és a közneveléspolitikai részéről is az új pont alá tartozó képzés. Ez azoknak, akik középfokú óvodai nevelő szakképzettséget szereznek, az óvodapedagógus alapképzési szakra történő jelentkezést is pozitívan befolyásolhatja. A konkrét eredményekre azonban az újonnan bevezetett szakmai képzésnél még ebben a tekintetben várni kell.

A felsőoktatási szakképzésen végzetteknel az ilyen jellegű pontszámítás már 2021. 01. 01-től lehetséges volt, ugyanis a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm rendeletet módosító 661/2020. (XII. 24.) Korm. rendelet beemelte a 15/B. §-t, ami a felsőoktatási szakképzésen oklevelet szerettek részére is lehetővé tette ugyanazt, amit addig csak a felsőfokú végzettségűek élvezhettek: az emelt szintű érettségi mint bemeneti feltétel kiváltható volt oklevelükkel, aminek eredménye alapján állapították meg legfeljebb 400 pont erejéig a felsőoktatási intézmények a felvételi pontszámot. Az óvodapedagógus alapszakhoz nem kapcsolódott és nem kapcsolódik ma sem felsőoktatási szakképzés, ezért a felvételi pontszámítás változásától a felsőoktatási intézmények ezen szak tekintetében nem várták a jelentkezői szám jelentős növekedését.

A szakképzésből a felsőoktatásba jutás könnyítése, valamint a szakképzés és a felsőoktatás összekapcsolása hangsúlyos helyet kap a szakképzési stratégiában. A stratégia 11 kiemelt fejlesztési területe közül egy kifejezetten erre vonatkozik, az ezekhez kapcsolódó 42 beavatkozási pont közül pedig négy foglalkozik közvetlenül ezzel a témával. Ezek közül a felsőoktatási felvételi pontszámításának speciális, középfokú szakképzettséggel rendelkezőket érintő pontjai már megvalósultak, ahogyan a két oktatási szint közötti közös programok is. Mivel a stratégia kiemelt területként a műszaki, informatikai és természettudományi területeket jelöli meg, ezért a továbbtanulást is elsősorban az alapképzések, azon belül is a *Bachelor of Profession* (BProf), vagyis a jellemzően üzemmérnöki képzések esetében valószínűsíti, és a két szint összekapcsolódását is ezen a területen várja.

A programok azonban csak abban az esetben működnek, ha a technikus-képzésben szerzett ismeretek elismerése lehetővé válik a felsőoktatásban, ezért a stratégia az előzetesen megszerzett tudás felsőoktatási elismerését szorgalmazza. Ám megjegyzi, hogy a felsőoktatási tartalomban elszórtan, és nem koncentráltan jelenik meg az a tartalom, amit a szakképzésben végzett már ismer, illetve az adott szakterületnek teljesen más megközelítése lehet középfokon és felsőfokon. A stratégia a két képzési szint programjainak összehangolását javasolja.²¹ A tervet azonban árnyalja,

21 Uo. 89–93.

hogy a felsőoktatás nem elvárt tanulási eredményekben gondolkodik, és a jelenlegi képzési és kimeneti követelményeinek részlegessége messze elmarad a szakképzésétől. Maga a stratégia javasolja továbbá a középfokú és a felsőfokú programok tényleges összekapcsolását is, amiben már jobban feloldhatóak a validációs problémák.

A Szkt.-nek az egyes törvényeknek a szakképzéssel és a felnőttképzéssel összefüggő módosításáról szóló 2021. évi LXXXIII. törvény által módosított és 2021. 09. 01-től hatályos 20. §-a már lehetővé tette, hogy a technikumok olyan képzéseket indítsanak, amiket a felsőoktatási intézményekkel közösen dolgoztak ki, s amelyet az ágazatokért felelős miniszterek jóváhagytak. Így 2021-től megnyílt az út az MKKR 5 és az MKKR 6 szinteket összekapcsoló képzési programok előtt. Az Szkr. 33. §-ának a szakképzéssel és a felnőttképzéssel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 95/2021 (II.21.) Korm. rendelettel történő, és 2021. 03. 01-től hatályos módosítása ezért az ilyen jellegű képzéseket megkülönbözteti más technikus képzésektől, és azokra okleveles technikusképzésként tekint.

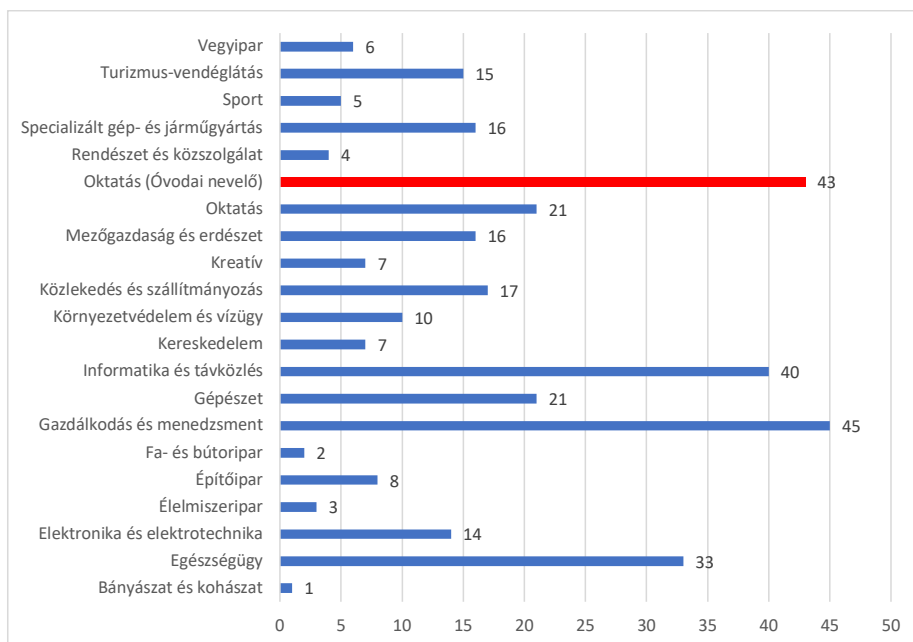
A 2021/2022-es tanévben 27 okleveles technikusképzés indult, amik a felsőoktatás műszaki, gazdaságtudományi, informatikai és államtudományi képzési területeihez kapcsolódtak.²² A 2022/2023-tanévben ez a szám 60-ra, a 2023/2024-es tanévben 262-re emelkedett, a közreműködő felsőoktatási intézmények száma pedig 13-ról 33-ra nőtt.²³ A 2024/2025-ös tanévben már 297 okleveles technikusképzést hirdetett 139 szakképző intézmény 28 felsőoktatási intézménnyel együttműködve,²⁴ a 2025/2026-ban pedig

22 IKK Innovatív Képzéstámogató Központ Nonprofit Zrt.: *Tájékoztató az okleveles technikusképzésről*. 2021. https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/tajekoztato_az_okleveles_technikuskepzesrolpdf-1606471378143.pdf?_gl=1*nxbm5v*_ga*MTMzODY1ODU2OC4xNzU1MTc3Nzc3*_ga_K4RNLHW8G3*czE3NTUxNzc3NzYkbzEkZzAkdDE3NTUxNzgwMTgkajYwJGwwJGgw (2025. 08. 15.)

23 *Szakképzés 4.0. 1. monitoring jelentés a Szakképzés 4.1 Stratégia és Cselekvési Terv 2019.03.21-től – a Stratégiai elfogadásától – 2024.09.30-ig terjedő időszakára vonatkozóan*. Kulturális és Innovációs Minisztérium, Szakképzésért Felelős Helyettes Államtitkárság, Budapest, 2024. 73. https://bmprojektek.kormany.hu/download/7/1f/63000/Szakk%C3%A9pz%C3%A9s_4_0_1_Monitoring_jelent%C3%A9s.pdf (2025. 08. 15.)

24 IKK Innovatív Képzéstámogató Központ Nonprofit Zrt.: *Okleveles technikusképzések engedélyezett listája (2024/2025. tanév)*. https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/okleveles_technikuskepzes_2024_2025_tanevdocxpdf-1724665705627.pdf?_gl=1*1e6b7y2*_ga*MTMwMjYwMDE2OS4xNjU2MDUzOTg3*_ga_K4RNLHW8G3*MTcyNjlyOTUzNi4xNjEuMC4xNzI2MjI5Njk4LjAuMC4w (2025. 08. 15.). A lista pontosságával kapcsolatos meg kell jegyezni, hogy a Kecskeméti Szakképzési Centrum Kecskeméti SZC Szent-Györgyi Albert Technikumával a Károli Gáspár Refor-

átlépte a képzések száma a háromszázat. 334 képzést 159 szakképző intézmény 32 felsőoktatási intézménnyel együttműködve hirdetett meg.²⁵ Ekkor már 43 helyen hirdetik meg az országban az óvodai nevelő képzést, ami a gazdálkodás és menedzsment mint legnépszerűbb ágazat után a második helyet foglalja el, és megelőzi a „csak” 40 helyen induló informatika és távközlés ágazatot. Ha azonban az ’oktatás’ ágazatot, amibe az óvodai nevelő szakma is tartozik, összevontan nézzük, akkor mindegyik közül a legnépszerűbb ágazat 64 indítási hellyel.

1. ábra 2025/2026-os tanévben induló okleveles technikusképzések ágazatai és számuk.
Forrás: IKK, saját szerkesztés

mátus Egyetem okleveles óvodai nevelő szakmai képzésre nem kötött együttműködési megállapodást, a képzés mégis megjelenik a listában. Jelen tanulmánya szerzője az egyetem Pedagógiai Karának dékánhelyettese, akinek feladatkörébe tartozik az óvodai nevelő képzéssel kapcsolatos partnerségek kezelése, egyeztetése.

- 25 IKK Innovatív Képzéstámogató Központ Nonprofit Zrt.: *Okleveles technikusképzés. Technikumok listája*. <https://ikk.hu/p/okleveles-technikuskepzes> (2025. 08. 15.) A képzések listájában továbbra is szerepel az együttműködési megállapodással alá nem támasztott képzés.

Az okleveles technikusképzéshez kapcsolódó együttműködési megállapodások nyomán a felsőoktatási intézmények meghatározzák a középfokú szakképzettség felsőoktatási képzésbe történő beszámítását. Itt pedig szerephez jutnak azok az elvek és szabályok, amiket a felsőoktatás a validáció során alkalmaz.

4. A validáció kérdései

A szakképzés és a felsőoktatás közötti átmenet gördülékenységét akadályozza, hogy a két szinten eltérő részletességgel határozzák meg a képzésben megszerezhető tudást, képességet és kompetenciákat, ráadásul a felsőoktatás nem az elvárt tanulási eredményekben gondolkodik.²⁶ A szakképzésben megszerzett tanulási eredmények felsőoktatási tanulmányokban történő minél nagyobb arányú elismerése erősítheti a szakirányú továbbtanulási hajlandóságot, és ezzel nemzetgazdasági szinten emelheti a rendelkezésre álló humán tőke fejlettségét. Azonban a felsőoktatás oldaláról a validáció kapcsán számos kérdés merül fel.

A Tanács 2012. december 20-i, a nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről szóló 2012/C 398/01. számú ajánlása a tanulási eredményekre helyezi a hangsúlyt a validáció kérdésében, amit a tudás, készség, kompetencia hármasként definiál. Felhívja továbbá a figyelmet a formális, kreditrendszerekkel dolgozó oktatás, és a nem formális és informális tanulási eredmények elismerésére hozott intézkedések szinergiájának szükségességére.

Az Európai Unió szakképzésfejlesztéssel foglalkozó ügynöksége, a *European Centre for the Development of Vocational Training* (Cedefop), rendszeresen ad ki ajánlásokat és jó gyakorlatokat a tanácsi ajánlás kapcsán. Ezekben az EKKR-t és az arra épülő nemzeti képesítési keretrendszereket látja alkalmasnak arra, hogy az egyes képzési szinteken elért tanulási eredmények megfelelő validációja biztosított legyen, ugyanis ezek deskriptorai pontosan meghatározzák a képzés egyes szintjein elsa-

26 A felsőoktatási képzések ágazati modernizációja (RRF-2.1.1-21-2022-00001) projekt keretében megtörtént az alapképzések képzési és kimeneti követelményeinek elvárt tanulási eredmény alapú átalakítása, azonban a projekt eredményei jelen tanulmány írásáig nem kerültek bevezetésre. Az elvárt tanulási eredmények szerinti átalakításról I. Tolnai Ágnes (szerk.): *A felsőoktatási képzések ágazati modernizációja*. Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság, Budapest, 2024. <https://www.mab.hu/wp-content/uploads/1.Projektz%C3%A1r%C3%B3-tanulm%C3%A1nyk%C3%B6tet.pdf> (2025. 08. 15.)

játított tudást, készségeket és kompetenciákat. Felhívja a figyelmet arra, hogy a validációs folyamatnak arra kell kiterjednie, hogy a képzésben elvárt tanulási eredmények mennyiben valósultak meg a korábbi tudás-, készség- vagy kompetenciaszerzési folyamatban. Kiemeli továbbá, hogy a helyesen meghatározott validációs eljárás képes biztosítani a különböző képzési szintek közötti átjárhatóságot is.²⁷

A validáció kérdéseire a magyar jogszabályi környezet inkább iránymutatásokat ad sarokpontokkal, amivel meghagyja az intézmények rugalmas reagálásának lehetőségét. A gyorsan változó piaci és oktatási környezetben a „kőbe vésett” szabályok nehezítenék ugyanis a nem formális és informális úton szerzett tanulási eredmények elismerését.

A validáció két fő területet érint: 1) a képzés bemeneti feltételeinek elismerését, és 2) a képzés egy része alóli felmentést vagy a képesítés megszerzését.

Az 1) esetben a szabályokat a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet és az adott képzés bemeneti feltételeit tartalmazó képzés képzési és kimeneti követelményei határozzák meg azzal, hogy az intézményi hatáskörben lezajló felvételi eljárások esetében az intézmény a magasabb rendű szabályozókkal összhangban alakítja ki a felvételi szabályait. Ezekben rögzítésre kerül, hogy milyen szintű végzettség és szakképzettség, illetve egyéb előfeltételek szükségesek ahhoz, hogy valaki felvételt nyerjen egy képzésre, valamint milyen tanulmányi teljesítményt kell elérnie, vagy milyen típusú alkalmasságot bizonyítani. Az előképzettség szintjei tekintetében az ISCED 2011 és az EKKR/MKKR egyértelmű útmutatást is ad ehhez, amit követ a magyar oktatási rendszer.

A 2) esetben már összetettebb és kevésbé technokrata megközelítésben kell értelmezni a kérdést, ugyanis az a tartalmi elemekre fókuszál. Az Nftv. 49. § (5) bekezdése a validációt érintően a megszerzett tudást helyezi előtérbe, és a megszerzett, illetve a képzésen előírtan megszerzendő tudás legalább 75%-os egyezésénél teszi lehetővé az elismerést. Ez alól csak a szabadon választható tárgyaknál tesz kivételt, ahol nem határoz meg különleges szabályokat. Ezzel szemben az Nftv. vhr. már a kompetenciákat teszi az elismerés alapjává, sőt, az 57. § (7) bekezdésében meghatározza

27 Cedefop: *European guidelines for validating non-formal and informal learning*. Cedefop reference series; No 124. Publications Office, Luxembourg. 2023. <http://dx.doi.org/10.2801/389827> (2025. 08. 15.); European Commission & Cedefop: *European inventory on validation of non-formal and informal learning 2023 update: overview. Report*. Publications Office of the European Union, 2024. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/64271> (2025. 08. 15.)

a kompetenciaelismerés fogalmát is, ami a *„a formális, a nem formális és az informális úton szerzett kompetenciáinak tantervi egység tanulmányi eredményeként történő elismerése”*.²⁸

Az Nftv. és az Nftv. vhr. ezen a ponton olyan ellentmondást tartalmaz, amit az intézménynek szabályzatban, vagy a kreditátvitel kérdéseivel foglalkozó intézményi bizottság szakmai állásfoglalásaival tud feloldani, mivel a tudáselismerés használata a kompetenciaelismerés helyett leszűkíti az értelmezést, annak ellenére, hogy a képzések MKKR besorolása már megkövetelné a komplex, kompetenciaalapú megközelítést. A tudás ugyanis a kompetenciának csak egy eleme az EKKR/MKKR értelmezésében, így az Nftv. 49. § (5) nem veszi figyelembe a tudásátadással párhuzamosan történő képességfejlesztést, attitűdformálást vagy a felelősség és autonómia elemek kialakítását. Ezen a ponton azonban meg kell jegyezni, hogy a felsőoktatásban, felsőoktatási szakképzésen megszerzett kompetenciák alapképzésben történő elismerésére alkalmasak ezek a rendelkezések, a technikus szakképzettséggel megszerzett kompetenciák elismerésére azonban nem.

Az Nftv. 49. § (6) bekezdése már lehetővé teszi, hogy a felsőoktatási intézmény elismerje a nem formális és/vagy informális úton megszerzett *„tudást, munkatapasztalatot, továbbá a szakképesítést és szakképzettséget eredményező tanulás során szerzett ismereteket”* összhangban a tanácsi ajánlással. Azaz a nem formális és informális úton, illetve a szakmai képzésben szerzett kompetenciák elismerésére rugalmasabb szabályozási rendszert biztosít, ami a felsőoktatási intézmény számára lehetővé teszi az ISCED/MKKR szintek közötti szélesebb területekre is kiterjeszthető elismerést. Ebben már a technikus szakképzettséggel megszerzett kompetenciák felsőoktatási elismerése lehetővé válik. Amennyiben ugyanis egy MKKR 5 szintű képzést nézünk, a gyakorlati képzésen vagy egy tantárgycsoporton belül, projekthéten megszerzett kompetenciákat meg lehet feleltetni egy-egy felsőoktatási tantárgynak vagy egy alapozó szakmai gyakorlatnak, de ugyanúgy ki lehet terjeszteni a tudáselemekre is.

A validációnál a felsőoktatás oldaláról további támpontokat ad az Nftv. Az Nftv. 49. § (7) értelmében az adott képzés kreditértékének legalább

28 Ezen a ponton mindenképpen meg kell jegyezni, hogy a tanácsi ajánlás a kompetenciákat a tudással és készséggel együtt a tanulási eredmények részeként határozza meg, az EKKR viszont a kompetencia kifejezést a tudás-készségek-felelősség és autonómia hármasaként értelmezi. A MKKR ugyanezt a tudás, képességek, attitűdök, illetve felelősség és autonómia négyesére osztja. A továbbiakban a tanulmány az EKKR és az MKKR fogalomtárában használt kompetencia fogalmat használja, mivel az MKKR fogalomkészlete illeszkedik a hazai jogszabályi környezethez.

harmadát abban a felsőoktatási intézményben kell teljesíteni, amelyik a képzés teljesítését igazoló oklevelet kiállítja. A technikusképzésben vagy felsőoktatási szakképzésen szerzett végzettség és szakképzettség esetében tehát ez a szabály a 180-240 kredites alapképzéseknél 120-160 kreditben maximalizálja azon kreditek számát, ami validáció keretében elismerhető. Ezen elismerhető kreditek közé kell érteni a formális, nem formális és informális úton szerzett kompetenciák transzformálását is, figyelemmel az egyes kompetenciaelemek avulási idejére.

A 3. részben leírt módon az Nftv. 15. § (2) bekezdése lehetővé teszi a felsőoktatási szakképzések esetében alapképzésen a 30-90 kredites elismerést. A technikus szakképzettség esetében azonban külön szabályok nem jelennek meg, így csak a kreditátvitel említett szabályai értelmezhetők analógiaként.

Sem a Szkt., sem az Szkr. nem határozza meg, hogy a validációnak milyen mértékben kell megtörténnie. Az intézmények okleveles technikusképzésről szóló együttműködési megállapodásukban azonban rögzíteni tudják az elismerés mértékét és elveit. Az IKK Innovatív Képzéstámogató Központ Nonprofit Zrt. okleveles technikusképzésről szóló tájékoztatásai ehhez támpontot adhatnak, ám azok pont a kreditelismerés mértéke kapcsán ellentmondásosak. Az éppen a Cedefop-ra hivatkozó közlemény szerint „*legalább 30 kreditpont automatikusan beszámításra kerül az adott egyetem meghatározott képzésében folytatott felsőfokú tanulmányokba,*”²⁹ míg az okleveles technikusképzést bemutató oldal szerint „*az adott egyetem meghatározott képzésén való továbbtanulás esetén akár 30 kreditpont elismertetésére is lehetőség van.*”³⁰ A két közleményben említett 30 kredit azonban kapcsolódik az Nftv. 15. § (2) bekezdésében szereplő 30-90 kredites sávhoz. Az Szkt. és az Szkr. nem határoz meg az okleveles technikus képzés esetében beszámítandó kreditarányt vagy kreditszámot.

Ha a pedagógusképzéshez kapcsolódó oktatás ágazatban szakképzési vagy felnőttképzési keretek közt szerezhető középfokú végzettségek és szakképzettségek felsőfokú tanulmányokba történő beszámítását a fenti szabályok alapján modellezzük, akkor igen komplikált helyzet alakul ki. Mindazonáltal alkalmazhatók egyértelmű sarokpontok a validáció során.

29 <https://ikk.hu/hirek/egyre-nepszerubb-az-okleveles-technikuskepzes-magyarorszagon> (2025. 08. 15.)

30 IKK Innovatív Képzéstámogató Központ Nonprofit Zrt: *Okleveles technikusképzés – Egyenes úton a felsőoktatásba.* <https://ikk.hu/p/okleveles-technikuskepzes> (2025. 08. 15.)

1. A validáció során figyelembe kell venni a nem formális és informális tanulási eredmények beszámításáról szóló tanácsi ajánlás irányelveit, valamint a Cedefop ajánlásait.
2. Az óvodai nevelő szakképzettség esetében analógia lehet a felsőoktatási szakképzéseken alkalmazható 30-90 kredites beszámítási intervallum az Nftv. 49. § (6) és az Nftv. vhr. 57. § (7) együttes értelmezésével.
3. Az óvodapedagógus alapképzés egyharmadát a felsőfokú végzettséget és szakképzettséget igazoló oklevelet kiállító intézményben kell teljesíteni.
4. Az óvodapedagógus alapképzés oldaláról a szakmai gyakorlatok validációjánál figyelembe kell venni minden formális, nem formális és informális úton szerzett tanulási eredményt, EKKR fogalmazásában kompetenciát. Viszont az alapképzés képzési és kimeneti követelményeiben meghatározott 240 órás, utolsó félévben teljesítendő összefüggő szakmai gyakorlatot nem lehet elismerni a validáció során, mivel az összefüggő szakmai gyakorlat része a zárófoglalkozás, ami egyben a záróvizsga részét is képezi. Mivel a záróvizsga az alapképzésen folytatott tanulmányok szakmai összegzése, és az alapképzés képzési és kimeneti követelményeiben rögzített kompetenciákat méri, ezért a záróvizsga alól nem lehet felmentést adni a validációs eljárásban.
5. A felsőoktatás elmélet-szeminárium-külső szakmai gyakorlat hármására épülő óvodapedagógus alapképzésben a tudás, képesség, attitűd, felelősség és autonómia együttes fejlesztése zajlik, aminek célja a képzési és kimeneti követelményekben rögzített kompetenciák elérése. Mivel az óvodapedagógus alapképzés MKKR 6 szintű, ezért a kompetenciák az MKKR deskriptorai szerint kerültek meghatározásra. Az MKKR 5 szintű óvodai nevelő képzésben ugyanezen hármás megjelenik ugyanezzel a céllal, de az 5-ös szintnek megfelelő deskriptorok mentén. Így a validáció során meg kell határozni azokat az elemeket, amik mindenképpen szükségesek a megszerzendő kompetenciák tekintetében az MKKR 6-os szint komplexitásának teljesítéséhez, s a validációnak a komplexebb tudáselemeket nem célszerű érintenie annak ellenére, hogy esetlegesen a képességek vagy az egyéb kompetenciák terén teljesülnek.

5. Összegzés

A szakképzésben szerzett középfokú végzettség és szakképzettség felsőoktatási validációja az EKKR-re épülő MKKR alapján tartalmi oldalról biztosított, a felsőoktatási jogszabályi környezet pedig rugalmas megközelítéssel a felsőoktatási intézményekre bízta a szak- és területspecifikus szabályok kidolgozását. Ezért az erős szabályozáshoz szokott magyarországi felsőoktatási intézményeknek a rugalmas kereteket saját tartalmi szabályozásukkal kell megtölteni, alkalmazva a jogszabályi környezet adta sarokpontokat.

Az óvodapedagógus alapképzésnél az óvodai nevelő szakma megjelenése új helyzetet teremtett. Az okleveles technikusképzésben összekapcsolódó technikumok és felsőoktatási intézmények együttműködési keretekbe foglalt képzési programok alapján biztosítják a középfokon szerzett kompetenciák felsőoktatási validációját, azonban ebben nem lehet feloldani azokat a tartalmi ellentmondásokat, amiket a Púétv. vhr. 2023. évi módosítása eszközölt. Ugyanazon munkakör középfokú és felsőfokú végzettséggel, illetve szakképzettséggel is betölthetővé vált, ami a felsőoktatás oldaláról a validációs rendszert kiüresítheti. Különösen akkor, amikor felmerül a kérdés: hogyan ismerhetők el egy már teljes joggal óvodában pedagógus-munkakörben dolgozó személy kompetenciái egy olyan képzésben, ami szintén arra készíti fel, hogy valaki óvodában pedagógus-munkakörben dolgozzon.